

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

30.06.2022. Nr. 1-5/159

**Valsts policijas
Kurzemes reģiona pārvalde,**
kanc@kurzeme.vp.gov.lv

Zināšanai: **Valsts policijas
Kurzemes reģiona pārvaldes
Liepājas iecirknis**
kanc.liepaja@kurzeme.vp.gov.lv

Par vizīti Liepājas īslaicīgās aizturēšanas vietā

2022. gada 5. maijā Tiesībsarga biroja Prevencijas daļas vadītāja L. Namniece-Bērziņa un Prevencijas daļas juridiskā padomniece Z. Rūsiņa bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēja Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Liepājas iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV). Vizītes mērķis bija pārbaudīt 2019. gadā sniegto rekomendāciju izpildi¹.

Vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbiniekus pavadīja Valsts policijas amatpersona – L. Tumaša.

Ziņojumā ar zaļu krāsu ir iezīmētas 2019. gada 10. maija ziņojumā sniegtās rekomendācijas/ secinājumi. Savukārt, ziņojumā ar šādiem simboliem ir atzīmēts:

- rekomendācija ir izpildīta;
- rekomendācija nav izpildīta;
- rekomendācija ir daļēji izpildīta;
jāpievērš uzmanība.

Ziņojumā nav iekļautas tās 2019. gadā sniegtās rekomendācijas, kuru izpildi vizītes dienā nebija iespējams novērtēt dažādu objektīvu iemeslu dēļ.

¹ Iepriekš ĪAV apmeklēts 2019. gada 24. aprīlī. Ziņojums par vizītē konstatēto sniegts 2019. gada 10. maijā (reģ. ar Nr. 1-5/76). Pieejams: https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/1_5_76_1582109581.pdf

Divi ĪAV darbinieki nebija identificējami, jo formas tērpiem nebija uzšuves ar uzvārdu, kā to paredz 10.02.2009. Ministru kabineta noteikumu Nr.137 "Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm formas tērpu un atšķirības zīmju aprakstu, speciālā apģērba, individuālo aizsardzības līdzekļu, ekipējuma un inventāra veidiem un to izsniegšanas normām" 1.pielikuma 17.punkts.

[1] Vizītes dienā Valsts policijas amatpersonas bija identificējamās atbilstoši Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma un 2019. gada 1. oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr. 464 "Noteikumi par Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm formas tērpa un atšķirības zīmju aprakstu" prasībām.

Vispārējie apstākļi

3. Veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu procesuālo darbību veikšanas telpā veikto darbību dzirdamību citās ĪAV telpās.

[2] Valsts policijas amatpersona sniedza informāciju, ka kopš 2019. gada nav nekas mainījies attiecībā uz dzirdamību konkrētajā procesuālo darbību telpā. Tomēr šo telpu cenšas neizmantot procesuālo darbību veikšanai.

Ņemot vērā, ka šāda telpa ĪAV ir izveidota, **ir jāveic nepieciešamos pasākumus, lai novērstu procesuālo darbību veikšanas telpā veikto darbību dzirdamību citās ĪAV telpās.** Piemēram, ieplānojot šos pasākumus pie nepieciešamajiem ĪAV uzlabošanas darbiem.

4. Nodrošināt pienācīgus darba apstākļus ĪAV darbiniekiem, īpašu uzmanību pievēršot dabiskajam apgaismojumam un ventilācijai.

[3] Vizītes diena bija saulaina (gaisa temperatūra ārā ap plkst. 15.¹⁰ bija + 12 C°). ĪAV 3. stāva telpas bija siltas, ko arī apstiprināja Valsts policijas amatpersonas. Tāpat kā 2019. gadā, tika konstatēts, ka nekas nav mainījies. Proti, attiecībā uz darbinieku posteni 3. stāvā, kas atrodas gaitenī, blakus esošais logs darbinieku postenim nav atverams un nelielā izmēra un atrašanās vietas dēļ nenodrošina dabisko apgaismojumu darbiniekiem. Vēl aizvien pastāv bažas, kāda ir gaisa temperatūra ĪAV 3.stāva telpās, iestājoties siltākam laikam.

Atkārtoti aicinu, **nodrošināt pienācīgus darba apstākļus ĪAV darbiniekiem, īpašu uzmanību pievēršot dabiskajam apgaismojumam un ventilācijai.**

7. Nodrošināt ĪAV atbilstību vides pieejamības prasībām.

[4] **Diemžēl kopš 2019. gada apmeklējuma nav pievērsta uzmanība tam, lai ĪAV telpas pakāpeniski pielāgotu personām ar kustību traucējumiem. Līdz ar to, katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV.**

Ratificējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām valsts ir apņēmusies nodrošināt un veicināt to, lai visas personas ar invaliditāti varētu pilnībā īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības bez jebkāda veida diskriminācijas invaliditātes dēļ. Valsts t.sk. ir apņēmusies atturēties no jebkādam tādām darbībām vai prakses, kas neatbilst šai konvencijai, un nodrošināt, lai valsts iestādes un institūcijas rīkotos saskaņā ar šo konvenciju. Lai veicinātu vienlīdzību un likvidētu diskrimināciju, dalībvalstīm jāveic visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek veikti saprātīgi pielāgojumi.²

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 33. panta 2. punktā minēto pārraudzību nodrošina tiesībsargs. Līdz ar to **lūgums sniegt turpmāk minēto informāciju:**

Vai attiecībā uz ĪAV telpām ir apzināts jautājums par nepieciešamajiem vides pieejamības uzlabojumiem un saprātīga pielāgojuma nodrošinājumu? (Atbildot apstiprinoši vai noliedzoši, abos gadījumos sniegt izvērstu atbildi.)

Personu ievietošana ĪAV

8. Nodrošināt, ka personas ĪAV uzturas maksimāli īsu laika periodu, un attiecībā uz apcietinātajiem un notiesātajiem, kas ievietoti procesuālo darbību veikšanas ietvaros, ne ilgāk kā septiņas darba dienas.

[5] Apskatot aizturēto, apcietināto, notiesāto personu reģistrācijas žurnālu, varēja secināt, ka personas ĪAV pēdējo mēnešu laikā uzturas no vienas līdz divām vai trim dienām.

Kameras

11. Nodrošināt iespēju visām ĪAV ievietotajām personām ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda.

[6] Uzsākot vizīti, uz Tiesībsarga biroja darbinieku jautājumu Valsts policijas amatpersonas atbildēja, ka kopš 2019. gada nav veikti nekādi būtiski remontdarbi kamerās.

Kopš 2019. gada kameru iekārtojumā nav nekas mainījies. Tomēr, kopš tā laika, īslaicīgās aizturēšanas vietās vairs neievieto administratīvi sodītās personas. Līdz ar to, **lemjot, cik personas ievietot daudzvietīgajās kamerās ir jāpievērš uzmanība tam, lai vienlaicīgi visām ĪAV ievietotajām personām ir iespēja ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda, apsēžoties uz krēsla (sola). Bet laika gaitā ir jāsakārto šis jautājums, ka tik cik daudzvietīgajās kamerās ir paredzēts ievietot personas, tad arī tik cilvēkiem ir jābūt iespējai vienlaicīgi apēsties pie galda uz krēsla (sola).**

12. Ņemot vērā dabiskā apgaismojuma nozīmi, kameru atrašanos ēkas trešajā stāvā, kā arī to, ka logiem ir uzstādītas arī restes, demontēt metāla drošības konstrukcijas „žalūzijas”.

² Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 5. panta trešā daļa.

[7] Tāpat kā 2019. gadā, kameras logiem priekšā ir žalūzijas, kas aiztur dienas gaismas ieplūdi kamerā.

Atkārtoti aicinu, ievērojot drošības prasības, **noņemt žalūzijas no kameru logiem vai arī uzstādīt regulējamas žalūzijas, lai nodrošinātu kamerās dabisko apgaismojumu. Tāpat arī, apmeklējot citas īslaicīgās aizturēšanas vietas, ir redzēts, ka logam tikai līdz pusei ir uzstādītas žalūzijas un kamerā ir nodrošināts dabiskais apgaismojums.**

(..) kamerās būtu nepieciešams ierīkot signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai, tādējādi nodrošinot Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7.panta piektās daļas 4.punktā noteikto prasību.

[8] Apskatoties atsevišķas kameras, tika secināts, ka kamerās nav ierīkotas signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai.

Saskaņā ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta piektās daļas 4. punktu **kamerā ir jāierīko signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai, ja persona atrodas ārpus policijas amatpersonas redzesloka.** Un personas var atrasties ārpus policijas amatpersonas redzesloka saskaņā ar 2017. gada 21. marta Ministru kabineta noteikumos Nr. 153 “Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi” noteikto regulējumu attiecībā uz īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietoto personu novērošanu.

13. Nodrošināt, ka ĪAV darbinieki darbā izmanto aktuālās normatīvo aktu redakcijas, kas attiecas uz ĪAV darbību.

[9] Sarunā ar Valsts policijas amatpersonām neradās šaubas par viņu informētību par aktuālo normatīvo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV darbību. Piemēram, Valsts policijas amatpersona bija informēta, ka 2023. gada 1. janvārī stāsies spēkā grozījumi Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta ceturtajā daļā³, kas paredzēs katram aizturētajam nodrošināt:

- divieli, ja aizturētajam nav sava dvieļa un tas nepieciešams lietošanai; kā arī
- segu un spilvenu, ja aizturēšanas laiks ietver naktsmieru.

Higiēna ĪAV

Lai gan ĪAV telpas visumā bija tīras, tomēr sanitārie mezgli kamerās un mazgāšanās telpa radīja šaubas par regulāru un rūpīgu to kopšanu, kā to paredz Ministru kabineta 2016.gada 16.novembra noteikumi Nr.726 “Higiēnas prasības īslaicīgās aizturēšanas vietā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.726).

[10] Kopumā ĪAV telpas bija tīras. Tomēr **uzmanība ir jāpievērš sanitāro mezglu tīrībai, kuri parasti atstāj iespaidu, ka tie netiek tīrīti.** Proti, citā īslaicīgās aizturēšanas vietā (kurā sanitārie mezgli arī ir veidoti no metālam līdzīga materiāla) tika iegūta

³ Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma nākotnes redakcija uz 2023. gada 1. janvāri: https://likumi.lv/doc.php?id=%20119371&version_date=01.01.2023#p7 [Skatīta 2022. gada 25. aprīlī]

informācija no apkopējas, ka sanitārie mezgli ir grūti tīrāmi tā materiāla dēļ un viss ir atkarīgs, kādus tīrīšanas līdzekļus izsniedz komersants.

Apkopojot iepriekš minēto ziņojumā, turpmāk sniegto rekomendāciju apkopojums:

1. Veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu procesuālo darbību veikšanas telpā veikto darbību dzirdamību citās ĪAV telpās. (Ziņojuma [2] punkts.)
2. Nodrošināt pienācīgus darba apstākļus ĪAV darbiniekiem, īpašu uzmanību pievēršot dabiskajam apgaismojumam un ventilācijai. (Ziņojuma [3] punkts.)
3. Katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV. Lūgums sniegt papildus informāciju. (Ziņojuma [4] punkts.)
4. Nodrošināt iespēju visām ĪAV ievietotajām personām ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda, apsēžoties uz krēsla (sola). (Ziņojuma [6] punkts.)
5. Nodrošināt kamerās pienācīgu dabisko apgaismojumu, demontējot žalūzijas, pārveidojot vai arī uzstādot regulējamās žalūzijas. (Ziņojuma [7] punkts.)
6. Kamerā ierīkot signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai. (Ziņojuma [8] punkts.)
7. Pievērst uzmanību sanitāro mezglu tīrībai. (Ziņojuma [10] punkts.)

Aicinu izvērtēt un ievērot sniegtās rekomendācijas, kā arī mēneša laikā informēt par veiktajām vai plānotajām darbībām to īstenošanā. Pateicos par Valsts policijas Liepājas iecirkņa amatpersonu sniegto informāciju vizītes laikā un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu